NGUYÊN NHÂN TỬ VONG TẠI VIỆT NAM DỰA TRÊN DỮ LIỆU HỘ TỊCH ĐIỆN TỬ GIAI ĐOẠN 2021–2025



TÓM TẮT MỘT SỐ PHÁT HIỆN CHÍNH

Bản tin tóm tắt này được xây dựng từ một số phát hiện chính của Báo cáo **"Thực trạng và xu hướng nguyên nhân tử vong của Việt Nam giai đoạn 2021–2025".** Báo cáo sử dụng thông tin về nguyên nhân tử vong được ghi nhận trong dữ liệu đăng ký hộ tịch điện tử để thực hiện mã hóa theo các nguyên tắc và quy chuẩn thống kê, làm cơ sở phân tích, đánh giá thực trạng, cơ cấu và xu hướng nguyên nhân tử vong tại Việt Nam giai đoạn 2021–2025. Qua đó, báo cáo cung cấp thêm bằng chứng thống kê phục vụ hiệu quả công tác bảo vệ chăm sóc sức khỏe nhân dân và hoạch định chính sách.

Các kết quả phản ánh mô hình và xu hướng nguyên nhân tử vong được ghi nhận và mã hóa từ nguồn dữ liệu hộ tịch, không nhằm thay thế kết luận hoặc đánh giá nguyên nhân hoặc xu hướng tử vong theo chuyên môn y tế.

I. SỐ TRƯỜNG HỢP TỬ VONG ĐƯỢC ĐĂNG KÝ KHAI TỬ[1], GIAI ĐOẠN 2021-2025

Tử vong hay chết là sự chấm dứt không hồi phục mọi hoạt động sống của một cơ thể bao gồm ngừng tim, ngừng thở và mất tri giác.[2] Trong giai đoạn 2021-2025, cả nước có hơn 2,8 triệu trường hợp được đăng ký khai tử trong vòng 365 ngày kể từ ngày xảy ra sự kiện tử vong.

Năm 2021	Năm 2022	Năm 2023	Năm 2024	Năm 2025
547 148 trường hợp	**607 380** trường hợp	**536 441** trường hợp	**548 761** trường hợp	**566 624** trường hợp



Bệnh tật là nguyên nhân gây tử vong chủ yếu, chiếm **64,5%** tổng số trường hợp chết giai đoạn 2021-2025. Trong đó **28,0%** là các bệnh xác định rõ nguyên nhân, **72,0%** là các bệnh không xác định được nguyên nhân (còn gọi là tử vong vì bệnh không rõ nguyên nhân)

Tử vong do các biến cố bên ngoài (không phải bệnh tật) như tai nạn giao thông, tai nạn lao động và các loại thương tích khác duy trì ở mức thấp, **4,8%** tổng số trường hợp tử vong giai đoạn 2021-2025





Tử vong do suy yếu tuổi già chiếm **20,6%** số trường hợp tử vong giai đoạn 2021-2025

Tỷ lệ **không xác định được nguyên nhân tử vong** chiếm tỷ trọng **10,2%** trong giai đoạn 2021-2025, tỷ trọng này tăng từ 8,5% năm 2021 lên 11,9% năm 2025.



1. *Là những trường hợp tử vong đã được đăng ký khai tử trong thời hạn 1 năm (tức 365 ngày) kể từ ngày xảy ra sự kiện tử vong và không bao gồm các trường hợp có tuổi khi chết dưới 0 tuổi và trên 122 tuổi.*
2. *Quyết định số 1996/QĐ-BYT ngày 18 tháng 6 năm 2025 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Hướng dẫn ghi Phiếu chẩn đoán nguyên nhân tử vong tại các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh*

II. TỬ VONG DO BỆNH TẬT

1. UNG THƯ

Giai đoạn 2021-2025

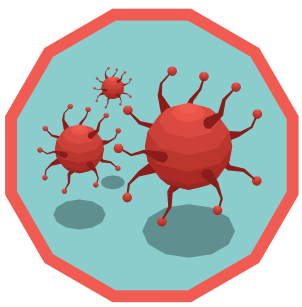
cả nước có khoảng 152,1 nghìn trường hợp tử vong vì ung thư, chiếm khoảng 8,4% số trường hợp chết do bệnh tật.

Người trẻ (dưới 20 tuổi) tử vong vì ung thư tăng

Năm 2021- **364** trường hợp
Năm 2022 - **379** trường hợp
Năm 2023 - **430** trường hợp
Năm 2024 - **529** trường hợp
Năm 2025 - **648** trường hợp

Xu hướng tử vong vì ung thư gia tăng

Năm 2021, hơn 19,4 nghìn ca chết vì ung thư, chiếm khoảng 5,0% số trường hợp chết do bệnh tật; năm 2023 là 25,8 nghìn trường hợp, chiếm 7,3%; năm 2025 là 46,8 nghìn trường hợp, chiếm 15,2%.



Nguy cơ của nam giới

Nam giới đối mặt với nguy cơ tử vong vì ung thư nhiều hơn nữ giới. Trung bình, cứ 3 người tử vong vì ung thư thì có 2 người là nam giới.

Nhóm tuổi có nguy cơ tử vong vì ung thư

Tử vong do ung thư chủ yếu ở nhóm tuổi trung niên và người cao tuổi; tỷ trọng chết do ung thư tăng nhanh từ 40 tuổi, đạt đỉnh ở nhóm 60-69 tuổi (chiếm 32,9%).

4 loại ung thư phổ biến nhất

- **Ung thư phổi,**
- **Ung thư gan**
- **Ung thư dạ dày**
- **Ung thư đại tràng**

Chiếm 50,6% tổng số người chết vì ung thư giai đoạn 2021-2025.

2. CÁC BỆNH CỦA HỆ TUẦN HOÀN



Giai đoạn 2021-2025 ghi nhận **179,8 nghìn trường hợp tử vong** vì các bệnh của hệ tuần hoàn, chiếm 9,9% số trường hợp tử vong vì bệnh tật.



Đột quỵ (tai biến mạch máu não) là nguyên nhân gây tử vong cao nhất trong các nhóm bệnh tuần hoàn. Giai đoạn 2021-2025, số người tử vong do đột quỵ đạt **109,4** nghìn người, chiếm **60,8%** tổng số người tử vong do các bệnh thuộc hệ tuần hoàn.

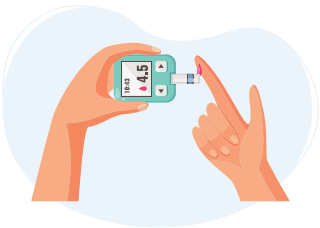
Nam giới có nguy cơ tử vong vì đột quỵ cao gấp 2,2 lần nữ giới. Trong tổng số **109,4** nghìn trường hợp tử vong do đột quỵ, giai đoạn 2021-2025, số trường hợp là nam giới chiếm tới **69,2%**, số trường hợp là nữ giới chiếm **30,8%**.

3. ĐÁI THÁO ĐƯỜNG



Toàn quốc ghi nhận hơn **13,8 nghìn trường hợp tử vong do đái tháo đường,** chiếm **0,8%** số trường hợp tử vong vì bệnh tật giai đoạn 2021-2025; Trung bình mỗi năm có khoảng **2,8 nghìn người** tử vong vì bệnh này.

Năm 2025, số người tử vong do đái tháo đường cao nhất, **3.723** ca, chiếm **27,0%** số ca tử vong do đái tháo đường của giai đoạn 2021-2025.



97,0% ca tử vong do đái tháo đường thuộc nhóm tuổi từ **40 trở lên**



Phụ nữ chiếm **54,3%** số ca chết do đái tháo đường, cao hơn **8,7 điểm** phần trăm so với nam giới.



4. SUY THẬN

Giai đoạn 2021-2025, cả nước có khoảng **11,3 nghìn trường hợp tử vong do suy thận** chiếm **0,6%** số trường hợp tử vong vì bệnh tật. Trong đó, nam giới tử vong do suy thận chiếm khoảng **56,5%.**

Tử vong do suy thận tập trung chủ yếu ở nhóm tuổi từ **50 đến 74, chiếm 60,1%**.

Nam giới tử vong do suy thận ở độ tuổi sớm hơn đáng kể so với nữ. Ở các nhóm tuổi dưới 70, số ca tử vong vì suy thận của nam giới luôn cao hơn nữ giới. Đặc biệt, ở các nhóm tuổi trong khoảng **25 đến 44 tuổi**, mức chênh lệch này cao từ **1,7 đến 2,2 lần**. Kể từ sau 70 tuổi, số ca tử vong ở nữ mới bắt đầu cao hơn nam giới.

5. CÁC BỆNH VỀ TIÊU HÓA





Giai đoạn 2021-2025 ghi nhận hơn **23,7 nghìn** trường hợp tử vong do các bệnh về tiêu hóa, chiếm **1,3%** số trường hợp tử vong vì bệnh tật.



79,7% các ca tử vong vì tiêu hóa là nam giới; **94,3%** có độ tuổi từ 35 trở lên.



Giai đoạn 2021-2025, cả nước ghi nhận **300 trường hợp trẻ dưới 5 tuổi tử vong** do bệnh lý tiêu hóa, phản ánh mức độ dễ tổn thương của trẻ nhỏ trước các vấn đề về tiêu hóa và nhiễm trùng đường ruột.

6. COVID-19



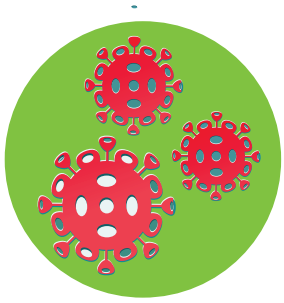
2021–2025

cả nước ghi nhận khoảng **38,6 nghìn** trường hợp tử vong do Covid-19, chiếm **2,2% tổng số ca tử vong** do bệnh tật.



2021–2022

Hầu hết các trường hợp tử vong tập trung trong hai năm 2021 và 2022, chiếm tới **99,1%** tổng số ca tử vong do Covid-19.



2021–2022

Năm 2021, ghi nhận **23,7** nghìn trường hợp tử vong, tương đương **6,1%** tổng số trường hợp tử vong do bệnh tật trong năm. Năm 2022 ghi nhận **14,5** nghìn trường hợp, chiếm **3,5%** tổng số trường hợp tử vong do bệnh tật



Tử vong vì Covid-19 giảm dần

Năm 2023, số trường hợp tử vong do COVID-19 **giảm còn 274 trường hợp**; năm 2024 chỉ còn 83 trường hợp và năm 2025 chỉ ghi nhận 6 trường hợp.



Khoảng 85,9%

số trường hợp tử vong do Covid-19 thuộc nhóm từ 50 tuổi trở lên; nữ giới chiếm **58,1%**, nam giới chiếm **41,9%.**

III. TỬ VONG VÌ TAI NẠN VÀ CÁC NGUYÊN NHÂN BÊN NGOÀI

1. TAI NẠN GIAO THÔNG

GIAI ĐOẠN 2021-2025



Tai nạn giao thông là **nguyên nhân gây tử vong hàng đầu** trong tổng số ca tử vong do các biến cố bất ngờ.



Tai nạn giao thông gây ra cái chết cho **47,9 nghìn người**, chiếm **35,6%** tổng số các trường hợp chết vì các biến cố bất ngờ.



Trung bình mỗi năm có gần **9,6 nghìn người chết** do tai nạn giao thông.



Phần lớn các trường hợp tử vong do tai nạn giao thông là nam giới **(78,2%),** trong đó nam giới nhóm **tuổi 20-24** chiếm tỷ lệ cao nhất **(12,8%).**

2. ĐUỐI NƯỚC

Trong 5 năm, từ năm 2021 đến năm 2025, đuối nước đã cướp đi sinh mạng của **20,7 nghìn người**, chiếm **15,4%** tổng số ca tử vong do các biến cố bất ngờ.



Bình quân mỗi năm có **4,1 nghìn** trường hợp chết vì đuối nước.



Trẻ em từ 0–14 tuổi là nhóm có nguy cơ cao nhất. Cứ 10 trường hợp tử vong do đuối nước thì có đến gần 4 trường hợp là trẻ em trong độ tuổi này.



Gần 70% số ca tử vong tại nạn ở trẻ em dưới 10 tuổi là do đuối nước.



Nam giới có nguy cơ đuối nước cao hơn nữ giới. Ba phần tư số trường hợp đuối nước là nam giới.

3. TỰ TỬ



Giai đoạn 2021-2025, Việt Nam có khoảng **13,8 nghìn người chết do tự tử**, chiếm tỷ trọng 10,2% trong tổng số trường hợp chết vì các biến cố bất ngờ.

Trong 3 năm đầu của giai đoạn, số người chết do tự tử tăng từ **2.473** người năm 2021 lên **3.028** người năm 2023. Trong 2 năm gần đây, số người chết do tự tử có dấu hiệu giảm dần.

Khoảng **78,8%** số người tự tử là nam giới; **76,0%** nam giới tự tử có độ tuổi từ 20 đến 54 tuổi.

IV. TỬ VONG VÌ BỆNH KHÔNG RÕ NGUYÊN NHÂN, TỬ VONG VÌ SUY YẾU DO TUỔI GIÀ VÀ TỬ VONG KHÔNG XÁC ĐỊNH ĐƯỢC NGUYÊN NHÂN[2]

1. TỬ VONG VÌ BỆNH KHÔNG RÕ NGUYÊN NHÂN

Trong cơ sở dữ liệu đăng ký khai tử, tình trạng chết do bệnh nhưng không xác định được nguyên nhân cụ thể vẫn chiếm tỷ trọng lớn. Giai đoạn từ năm 2021-2025, tỷ lệ này là **72,0%** tổng số trường hợp chết do bệnh. Mặc dù tỷ lệ này đã được cải thiện đáng kể từ mức **75,7%** năm 2021 xuống còn **57,9%** năm 2025, nhưng vẫn ở mức cao. Điều này phản ánh thực tế rằng số ca chết xảy ra trong cộng đồng vẫn lớn, dẫn đến hạn chế trong việc xác định nguyên nhân chết một cách đầy đủ và chính xác, đồng thời đặt ra thách thức đối với công tác thống kê và phân tích nguyên nhân chết của ngành y tế.

2. TỬ VONG VÌ SUY YẾU DO TUỔI GIÀ[3]



- Giai đoạn 2021-2025, cơ sở dữ liệu đăng ký khai tử ghi nhận khoảng **576,7 nghìn** trường hợp tử vong do tuổi già.
- Tỷ trọng nguyên nhân chết này trong tổng số trường hợp khai tử tăng từ **15,7%** năm 2021 lên **29,6%** năm 2025.
- Khoảng **60,5%** người chết do tuổi già là **phụ nữ**.

2. *Trong cơ sở dữ liệu hộ tịch điện tử, bên cạnh các trường hợp tử vong có thể xác định tương đối rõ nguyên nhân theo tiêu chuẩn y khoa, dựa trên cơ sở thông tin xác nhận của các cơ sở y tế, còn có một số lượng lớn trường hợp tử vong xảy ra ngoài cộng đồng, không có bác sĩ trực tiếp thăm khám, chẩn đoán hoặc xác định nguyên nhân y học của tử vong. Đối với các trường hợp này, thông tin về nguyên nhân tử vong thường không đầy đủ, cụ thể và khó xác định chính xác. Khi đó, các trường hợp tử vong được mã hóa vào một trong ba nhóm: (i) tử vong do bệnh không rõ nguyên nhân; (ii) tử vong do suy yếu vì tuổi già tự nhiên; và (iii) tử vong không xác định được nguyên nhân.*

3. *"Tử vong vì suy yếu do tuổi già" không phải là nguyên nhân chính thức, mà là do lão hóa làm suy yếu các chức năng của cơ thể, khiến người già dễ mắc và khó chống chọi lại các bệnh tật và biến chứng.*

   Trong cơ sở dữ liệu đăng ký khai tử chỉ ghi các mô tả chung chung như "chết già", "bệnh già", "già yếu". Thực chất, nguyên nhân tử vong "vì suy yếu do tuổi già tự nhiên" là tình trạng chết bệnh không xác định được nguyên nhân ở người cao tuổi.

3. TỬ VONG KHÔNG XÁC ĐỊNH ĐƯỢC NGUYÊN NHÂN[4]



- Trong giai đoạn 2021-2025, số trường hợp tử vong không xác định được nguyên nhân trong dữ liệu hộ tịch điện tử là **285,2** nghìn người, chiếm **10,2%** tổng số các trường hợp chết được đăng ký khai tử.
- Tỷ lệ này có xu hướng tăng lên trong giai đoạn 2021-2025, từ **8,5%** năm 2021 tăng lên **11,9%** năm 2025.

KIẾN NGHỊ

Dựa trên những phân tích về thực trạng và xu hướng nguyên nhân tử vong giai đoạn 2021–2025 cùng với các hạn chế liên quan đến chất lượng thông tin và quy trình ghi nhận nguyên nhân tử vong, báo cáo đề xuất một số nhóm giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dữ liệu đăng ký khai tử như sau:

Thứ nhất — Hoàn thiện khung pháp lý, hướng dẫn chuyên môn và thuật ngữ chuẩn hóa về ghi nhận nguyên nhân tử vong, nhằm hạn chế việc ghi nhận quá chung chung và thiếu nhất quán giữa các địa phương.

Thứ hai — Chuẩn hóa và nâng cao chất lượng khâu thu thập dữ liệu tại cấp xã. Cần tích hợp các chức năng kiểm tra logic tự động trong phần mềm đăng ký khai tử và tăng cường tập huấn cho cán bộ tư pháp – hộ tịch.

Thứ ba — Hoàn thiện cơ chế kết nối, chia sẻ giữa hệ thống đăng ký hộ tịch và hệ thống y tế. Xây dựng quy trình kết nối dữ liệu giữa trạm y tế xã, bệnh viện và cơ quan hộ tịch để đối chiếu thông tin.

Thứ tư — Đầu tư hạ tầng công nghệ và hiện đại hóa hệ thống phần mềm hộ tịch điện tử, bao gồm tự động kiểm tra mã hóa nguyên nhân tử vong, đối chiếu thông tin cá nhân với Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư và bảo đảm chia sẻ dữ liệu liên thông, an toàn giữa các cơ quan.

Thứ năm — Tăng cường sự phối hợp giữa cơ quan tư pháp, cơ quan y tế và cơ quan thống kê trong quá trình xác định mã hóa nguyên nhân tử vong.

Thứ sáu — Đẩy mạnh truyền thông và nâng cao nhận thức của người dân về ý nghĩa của việc cung cấp thông tin chính xác khi đăng ký khai tử.

---

4. *Tử vong không xác định được nguyên nhân là những trường hợp ghi nhận tử vong với nguyên nhân chết bị bỏ trống hoặc ghi các thông tin không phải là nguyên nhân, như: "đã chết", "chết tại nhà", "ngoại viện", "không biết chết từ lúc nào", "ngừng tuần hoàn không xác định được nguyên nhân", "ngừng hô hấp", hoặc thậm chí là ghi thông tin về địa chỉ nơi chết.*

THÔNG TIN LIÊN HỆ

CỤC THỐNG KÊ – BAN THỐNG KÊ DÂN SỐ VÀ LAO ĐỘNG

Địa chỉ: Số 54 Nguyễn Chí Thanh, Láng, Hà Nội, Việt Nam

Điện thoại: 84-024-7304 6666 (Máy lẻ: 6688; 1603)

Email: dansolaodong@nso.gov.vn | tkdsld@nso.gov.vn

Website: www.nso.gov.vn